

Moraju li svi znati tko si?
Djeca i odrasli:
Zaštite svoj virtualni identitet!

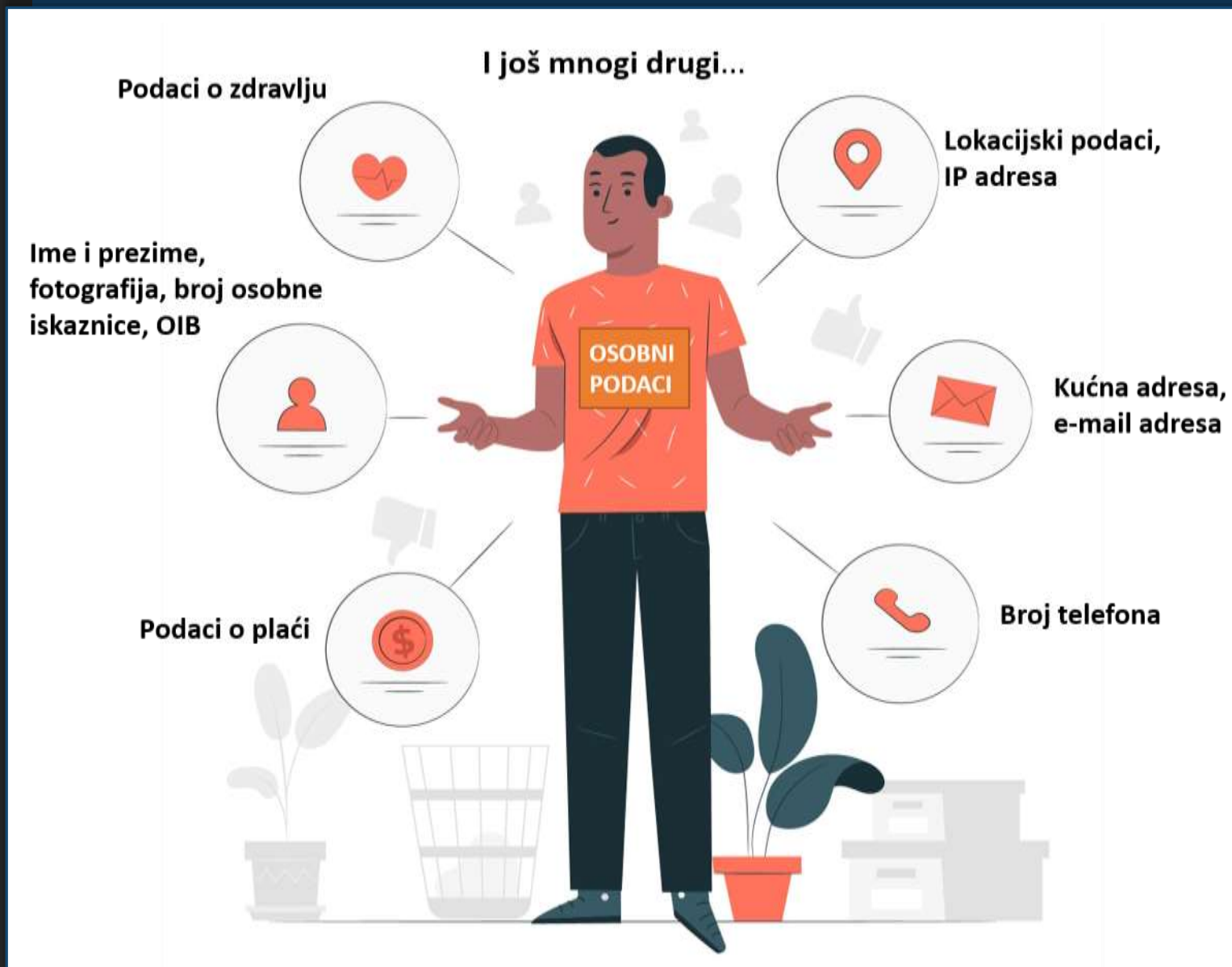
PRAVO NA ZAŠTITU OSOBNIH PODATAKA

- Pravo na zaštitu osobnih podataka jedno je od temeljnih prava svakog čovjeka
- Svrha zaštite osobnih podataka je zaštita privatnog života i ostalih ljudskih prava i temeljnih sloboda u prikupljanju, obradi i korištenju osobnih podataka
- Opća uredba o zaštiti podataka (poznatija pod nazivom GDPR) - zakonodavni akt u primjeni u cijeloj EU od 25. 5. 2018.
- GDPR je građanima omogućio veća prava i kontrolu nad osobnim podacima te poboljšao njihovu sigurnost na internetu i izvan njega
- **Agencija za zaštitu osobnih podataka (AZOP)** - tijelo nadležno za nadziranje provedbe GDPR-a u RH

ŠTO SU OSOBNİ PODACI ?

svi podaci koji se
odnose na pojedinca
čiji je identitet utvrđen
ili se može utvrditi

Zašto je važno zaštiti svoj virtualni identitet?

Mnoge internetske usluge su nam naizgled besplatne. Društvene mreže, platforme za distribuciju glazbe i videa, servisi za elektroničku poštu, usluge pohrane podataka u oblaku— davatelji ovih usluga imaju visoke troškove pohrane i prijenosa podataka, a ipak svoje usluge nude besplatno.

There ain't no such thing as a free lunch

Izvor: Europska
Komisija

Optimizirajte svoje postavke privatnosti

Budite sigurni da sami kontrolirate podatke koje dijelite na internetskim platformama.

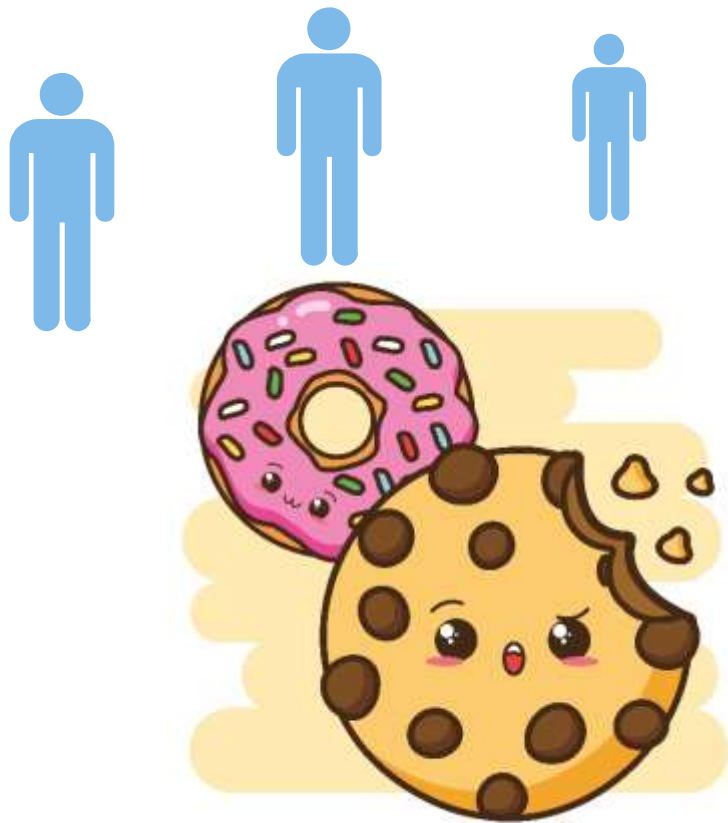

? Ne čitate politike privatnosti na web stranicama koje posjećujete i na društvenim mrežama koje koristite? Kliknete na sve „PRIHVACAM“ samo da što prije nestanu te dosadne obavijesti i da možete nastaviti u miru surfati ili koristiti željenu uslugu? Mislite da je to dobra ideja? Želite li da na vašim osobnim podacima drugi zarađuju?

!!! Takve usluge ne plaćate novcem, ali za uzvrat za njih dajete svoje osobne podatke na kojima velike tehnološke kompanije ostvaruju svoj profit koji se mjeri u bilijardama dolara.

U današnje digitalno doba, velike tehnološke kompanije, platforme društvenih mreža, tražilice, pružatelji softverskih rješenja, *data brokeri* i drugi baziraju svoj profit na prikupljanju vaših osobnih podataka i njihovo dijeljenje s trećim stranama. Također mogu pratiti vaše poruke e-pošte, pretraživanja, lokacije, stranice koje vas zanimaju, što „lajkate“ na društvenim mrežama.

PRIJE NEGO ŠTO PRIHVATITE KOLAČIĆE, PROČITAJTE PAŽLJIVO OBAVIJESTI O TOME KOJE KOLAČIĆE STRANICE KORISTE, U KOJE SVRHE IH KORISTE! MNOGE INTERNETSKE STRANICE KORISTE MARKETINŠKE KOLAČIĆE, KAKO BI VAM PRIKAZIVALI CILJANE OGLASE I DIJELE VAŠE OSOBNE PODATKE S TREĆIM STRANAMA! ZAŠTITITE SVOJ VIRTUALNI IDENITET I SVOJE OSOBNE PODATKE!

Mikrotargetiranje (ciljano oglašavanje) funkcioniira korištenjem elektroničkih alata uključujući "kolačiće", "društvene dodatke" i "piksele za praćenje"

- ✓ Ovi elektronički alati prate navike pregledavanja, što korisnik označava sa „sviđa mi se” i društvene interakcije na internetu u svrhu izrade profile korisnika. Potom se ti profil koriste za prilagodbu oglasa specifičnim interesima korisnika
- ✓ Pružatelji društvenih medija koriste ove alate na svojim platformama (Meta, Instagram, Tik Tok, LinkedIn, Viber, Whatsapp...) ali i na drugim web stranicama
- ✓ Pojedinci mogu biti **meta oglašavanja i pružatelja društvenih medija i trećih strana**

Primjer: G. Horvat želi kupiti novi auto. Kako bi se odlučio koji auto će kupiti, posjećuje brojne stranice automobilskih kuća, forume, e-trgovine rabljenim automobilima, online oglasnike itd. Pritom na Facebooku označava sa „sviđa mi se” fotografije automobila, komentira, raspituje se...

- ✓ Idućih dana g. Horvatu se prilikom surfanja internetom prikazuju mikrociljani oglasi na temelju njegovih istraživačkih aktivnosti: od proizvođača automobila, auto salona koji prodaju automobile, e-trgovina koje prodaju rabljene automobile, poduzeća koje prodaju proizvode osiguranja automobila

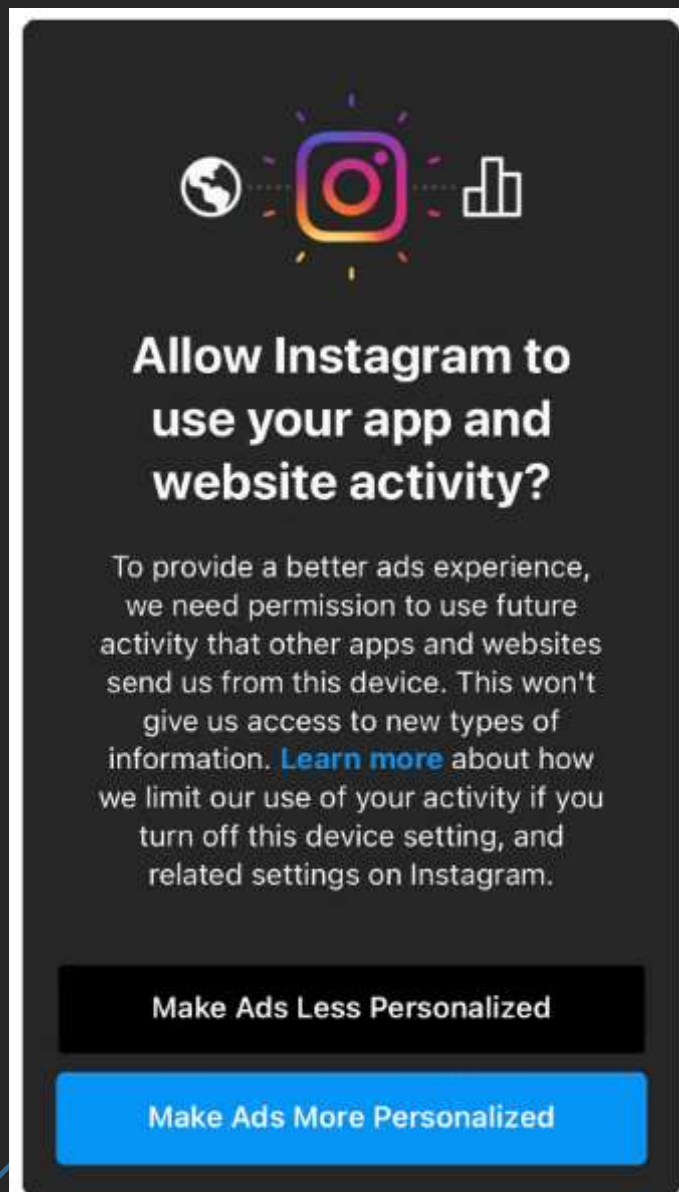

Iz smjernice EDPB-a: „Sa stajališta zaštite podataka mnogi su rizici povezani s mogućom nedovoljnom transparentnošću i kontrolom korisnika nad podacima. Obrada osobnih podataka na temelju koje se prikazuju ciljane poruke često je netransparentna za pojedince čiji se podaci obrađuju. To nije sve: ta obrada može uključivati nepredviđene ili neželjene upotrebe osobnih podataka, a to otvara pitanja ne samo u području zakonodavstva o zaštiti podataka, nego i u području drugih temeljnih prava i sloboda.”

- ✓ **UGROŽENA MOGUĆNOST POJEDINCA DA IMA KONTROLU NA SVOJIM PODACIMA**
- ✓ **RIZIK OD DISKRIMINACIJE I ISKLJUČENJA** – npr. na temelju vašeg zdravstvenog i imovinskog stanja, spola, rase ili nekog drugog osobnog podatka, prikazuju vam se točno određeni oglasi za posao ili točno određeni sadržaj, dok vam se ostali ne prikazuju
- ✓ **MANIPULACIJA KORISNICIMA, „FILTER BUBBLE” efekt** – stanje intelektualne izolacije u kojima su ljudi stalno izloženi istim informacijama i susreću se s manje različitih mišljenja, što dovodi do povećane političke i ideološke polarizacije

Dark patterns: obmanjujući dizajn koji nas navodi da dijelimo svoje osobne podatke

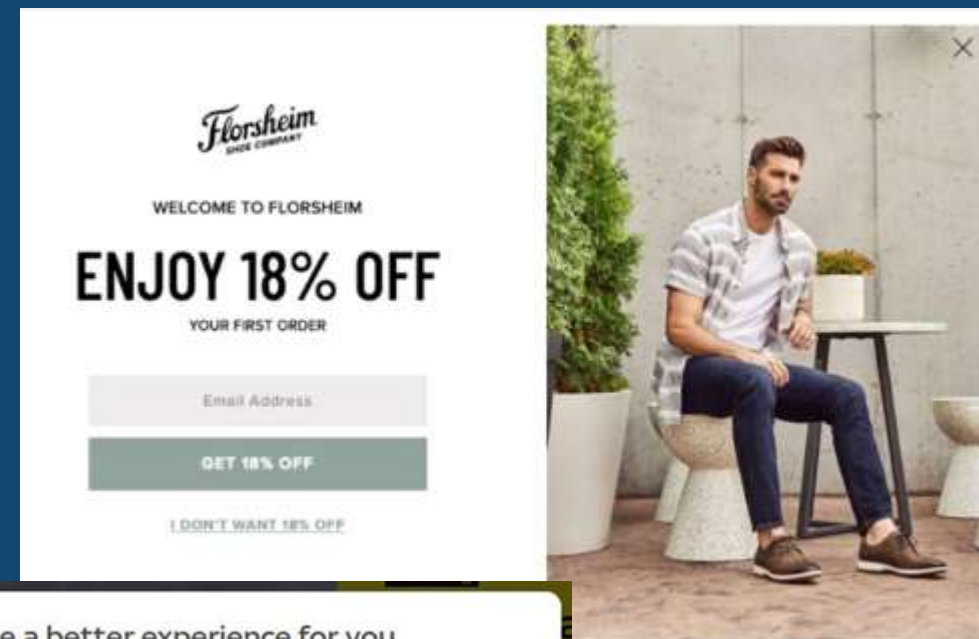

Allow Instagram to use your app and website activity?

To provide a better ads experience, we need permission to use future activity that other apps and websites send us from this device. This won't give us access to new types of information. [Learn more](#) about how we limit our use of your activity if you turn off this device setting, and related settings on Instagram.

Make Ads Less Personalized

Make Ads More Personalized

Florsheim
SHOE COMPANY

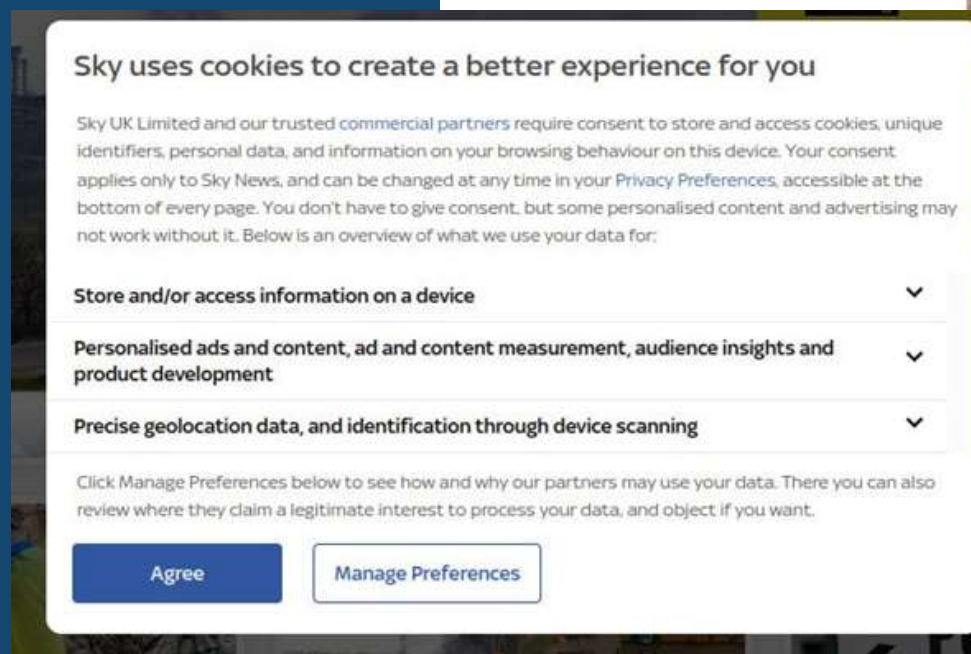
WELCOME TO FLORSHEIM

ENJOY 18% OFF
YOUR FIRST ORDER

Email Address

GET 18% OFF

[I DON'T WANT 18% OFF](#)

Sky uses cookies to create a better experience for you

Sky UK Limited and our trusted [commercial partners](#) require consent to store and access cookies, unique identifiers, personal data, and information on your browsing behaviour on this device. Your consent applies only to Sky News, and can be changed at any time in your [Privacy Preferences](#), accessible at the bottom of every page. You don't have to give consent, but some personalised content and advertising may not work without it. Below is an overview of what we use your data for:

- Store and/or access information on a device
- Personalised ads and content, ad and content measurement, audience insights and product development
- Precise geolocation data, and identification through device scanning

Click [Manage Preferences](#) below to see how and why our partners may use your data. There you can also review where they claim a legitimate interest to process your data, and object if you want.

Agree [Manage Preferences](#)

Opasnosti na internetu

- ✓ Krađa identiteta, hakiranje računa na društvenim mrežama, kreiranje lažnih profila i lažno predstavljanje
- ✓ Zloćudni software (malware, ransomware) phishing, spyware, instaliranje aplikacija iz nepoznatih izvora
- ✓ Govor mržnje, elektroničko nasilje
- ✓ Sextortion
- ✓ nagovaranje djece da zlorabotrijebe osobne podatke roditelja (brojeve bankovnih kartica)
- ✓ Opasni online izazovi, opasne online igre

Zakonski okvir

- ✓ Konvencija UN-a o pravima djeteta (članak 16)
- ✓ Opća uredba o zaštiti podataka
- ✓ Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka
- ✓ Zakon o medijima
- ✓ Obiteljski zakon
- ✓ Kazneni zakon

Što kaže GDPR?

- usluga informacijskog društva – usluga koja se uz naknadu pruža elektroničkim putem na individualni zahtjev korisnika, a posebno Internet prodaja robe i usluga, nuđenje podataka na Internetu, reklamiranje putem Interneta, elektronički pretraživači, te mogućnost traženja podataka i usluga koje se prenose elektroničkom mrežom, posreduju u pristupu mreži ili pohranjuju podatke korisnika

RODITELJI NE TREBAJU TRAŽITI PRIVOLU OD VLASTITE DJECE ZA UVID U NJIHOVE OCJENE ČAK I AKO SE RADI O SREDNJOŠKOLCIMA STARIJIMA OD 18 😊

„Djeca zaslužuju posebnu zaštitu u pogledu svojih osobnih podataka budući mogu biti manje svjesna rizika, posljedica i predmetnih zaštitnih mjera te svojih prava u vezi s obradom osobnih podataka. Takvo pravo na posebnu zaštitu trebalo bi se posebno odnositi na upotrebu osobnih podataka djece u svrhu marketinga ili stvaranja osobnih ili korisničkih profila te prikupljanje osobnih podataka o djeci prilikom upotrebe usluga koje se izravno nude djetetu. Privola nositelja roditeljske odgovornosti ne bi trebala biti nužna u kontekstu preventivnih usluga ili usluga savjetovanja koje su ponuđene izravno djetetu”.

Članak 8.

Uvjeti koji se primjenjuju na privolu djeteta u odnosu na usluge informacijskog društva

1. Kada se primjenjuje članak 6. stavak 1. točka (a), u pogledu nuđenja usluga informacijskog društva izravno djetetu, obrada osobnih podataka djeteta zakonita je ako dijete ima najmanje 16 godina. Ako je dijete ispod dobne granice od 16 godina takva je obrada zakonita samo ako i u mjeri u kojoj je privolu dao ili odobrio nositelj roditeljske odgovornosti nad djetetom.

Djeca danas prije nauče koristiti pametni telefon i tablet nego voziti bicikl i plivati!

Koje organizacije obrađuju osobne podatke djece?

- ✓ škole, vrtići, obrazovne ustanove, sportski i društveni klubovi, igraonice te pružatelji zdravstvene i socijalne zaštite
- ✓ u online okruženju: web stranice, aplikacije, pametni satovi, igračke spojene na internet, društvene mreže, platforme za distribuciju glazbe i videa, streaming portali, servisi za elektroničku poštu, online servisi za igru, zabavu, obrazovanje, zdravstvene i socijalne usluge

- ✓ Roditelji koji objavljuju osobne podatke svoje, ali i tuđe djece na internetu i u medijima, suprotno najboljem interesu djeteta (sharenting)
- ✓ Škole, vrtići i druge organizacije koje objavljuju osobne podatke (fotografije) djece na društvenim mrežama, neovlašteno prosljeđuju osobne podatke djece trećim stranama
- ✓ Mediji: kada su djeca u pitanju, o njima se nerijetko izvještava s aspekta nekakvih negativnih vijesti i vijesti koje su karakteristične za crnu kroniku. U medijima se tako pojavljuju upravo u situacijama u kojim su im prava povrijeđena ili su djeca žrtve

Tko su najčešći prekršitelji dječjih prava na zaštitu osobnih podataka?

- ✓ U Republici Hrvatskoj ukoliko je dijete mlađe od 16 godina za otvaranje profila na društvenoj mreži privolu mora dati roditelj odnosno zakonski zastupnik. Djeca mlađa od 13 godina uopće ne bi smjela koristiti društvene mreže, ali nažalost koriste ih u velikom broju.
- ✓ Nizozemsko nadzorno tijelo kaznilo je 2021 - Tik Tok sa 750,000 € zato jer je prilikom instalacije aplikacije, korisnicima bila dostupno jedino politika privatnosti na engleskom jeziku , odnosno zato jer korisnicima nije dana jasna i transparentna informacija o korištenju njihovih osobnih podataka. Također, djeca mogu glumiti da imaju 16 godina, odnosno Tik Tok nije uspostavio odgovarajući mehanizam za provjeru dobi djeteta.
- ✓ Francusko nadzorno tijelo kaznilo je Tik Tok sa 5,000,000 € radi nedovoljno informacija o tome kako se koriste kolačići i zbog toga što ih je teško odbiti.
- ✓ Irsko nadzorno tijelo kaznilo je Instagram sa 405 milijuna EUR zbog „po defaultu” javne postavke privatnosti za profile djece i za javnu objavu e-mail adresa djece koja su koristila poslovne račune
- ✓ Irsko nadzorno tijelo kaznilo je Whatsapp radi kršenja načela poštenosti i zakonitosti: **PRIVOLA JE JEDINI PRAVNI TEMELJ ZA CILJANO OGLAŠAVANJE!**

- ✓ Talijansko nadzorno tijelo zabranilo je korištenje chatbota Replika

Replika (temeljena na AI-u) je navodno sposobna poboljšati emocionalno stanje korisnika i pomoći korisnicima da razumiju svoje misli i nose se sa stresom. Značajke Replike uključuju interakcije s raspoloženjem osobe i mogu dovesti do povećanog rizika za pojedince koji još nisu odrasli ili su inače emocionalno ranjivi.

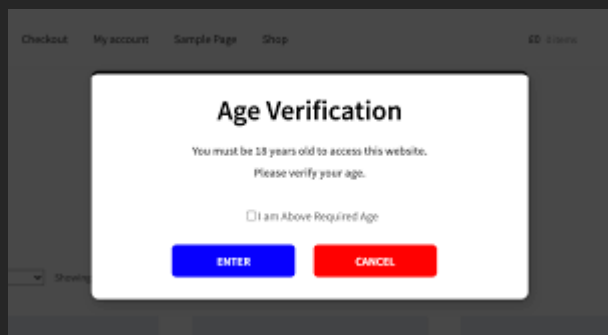
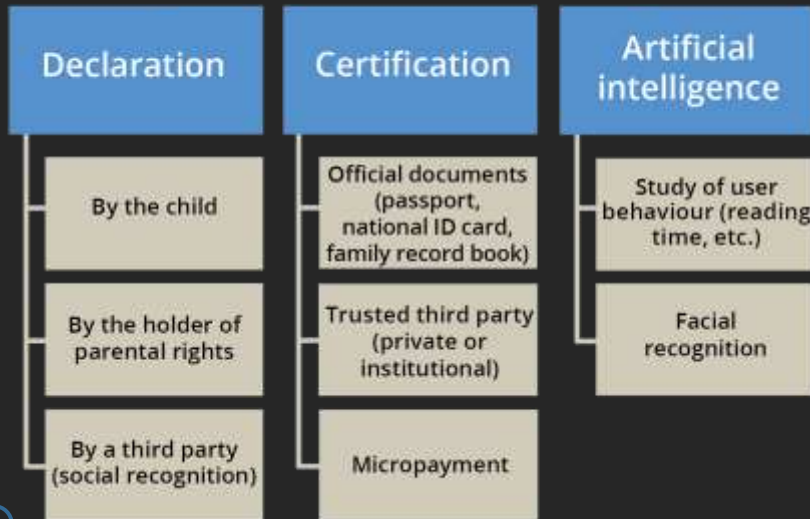
- ✓ Replika nema mehanizam za provjeru dobi djeteta i nema mehanizam blokiranja pristupa aplikaciji ako korisnik izjavi da je maloljetan. Tijekom kreiranja računa, platforma samo zahtijeva ime korisnika, račun e-pošte i spol.
- ✓ Odgovori Replike često su u jasnoj suprotnosti s poboljšanim mjerama zaštite na koje djeca i ranjivi pojedinci imaju pravo. Neki korisnici prijavljivali su i seksualno neprikladan sadržaj.
- ✓ Replika krši GDPR: nije u skladu sa zahtjevima transparentnosti i nezakonito obrađuje osobne podatke jer se obrada osobnih podataka u svrhu izvršenja ugovora ne može smatrati pravnom osnovom, budući da maloljetne osobe ne mogu ulaziti u ugovorni odnos.

Izvor: CNIL

Age checking: Existing and proposed methods

Kad su usluge online usluge namijenjene djeci ili bi im djeca mogla pristupiti, organizacije bi trebala osigurati uspostavu odgovarajućih mjera zaštite podataka kako bi se osigurala odgovarajuća razina zaštite osobnih podataka djece od rizika koje nosi obrada osobnih podataka.

Prilikom razmatranja hoće li njihove usluge koristiti djeca, organizacije trebaju uzeti u obzir sljedeće faktore:

- predmet/prirodu stranice ili usluge;
- njezin vizualni sadržaj; uporabu animiranih likova ili vizuala koje će zainteresirati djecu
- glazba ili drugi audio sadržaji;
- prisutnost dječjih slavni osoba ili slavni osoba koje se obraćaju djeci;
- jezik ili druge značajke internetske stranice ili internetske usluge;
- jesu li oglasi koji se pojavljuju na web-mjestu ili internetskoj usluzi usmjereni na djecu;
- dob korisnika sličnog sadržaja

Ako su web sadržaji/online usluge namijenjeni djeci, potrebno je uspostaviti mehanizam utvrđivanja dobi djeteta.

Koja su prava djece kad govorimo o zaštiti osobnih podataka?

Prava koja su nam zajamčena Općom uredbom o zaštiti podataka (GDPR-om), a koja vrijede za građane Republike Hrvatske kao i za sve građane Europske unije su (djecu i odrasle):

1. PRAVO NA INFORMIRANJE O OBRADI OSOBNIH PODATAKA
2. PRAVO NA PRISTUP OSOBNIM PODACIMA
3. PRAVO NA ISPRAVAK OSOBNIH PODATAKA
4. PRAVO NA BRISANJE OSOBNIH PODATAKA
5. PRAVO NA OGRANIČENJE OBRADE OSOBNIH PODATAKA
6. PRAVO NA PRIGOVOR
7. PRAVO NA PRENOSIVOST PODATAKA
8. PRAVO NA PRIGOVOR AUTOMATIZIRANOM POJEDINAČNOM DONOŠENJU ODLUKA, UKLJUČUJUĆI IZRADU PROFILA

- ❑ Sva djeca imaju svoja zakonska prava, odvojena od roditelja/skrbnika, a to uključuje pravo na zaštitu podataka. Djeca također imaju pravo biti saslušana u svim pitanjima koja na njih utječu u skladu s njihovim razvojnim sposobnostima. Osim toga, u svim donesenim odlukama koje se odnose na obradu osobnih podataka djece najprije se mora uzeti u obzir što je u najboljem interesu djeteta („načelo najboljeg interesa”).
- ❑ Ako dijete ili roditelj djeteta smatra da je došlo do povrede prava na zaštitu podataka djeteta, roditelj/zakonski skrbnik obratit će se s zahtjevom za zaštitu prava AZOP-u u djetetovo ime.
- ❑ Ako dijete nema mogućnost samostalno ili zajedno s roditeljem/zakonskim zastupnikom ostvariti svoje prava na zaštitu podataka, zakonski skrbnik može ostvariti ta prava na zaštitu podataka u ime djeteta.
- ❑ Ostvarivanje tog prava roditelji/zakonski skrbnici trebali bi poduzeti u najboljem interesu djeteta i u korist djeteta, a ne u svrhu ostvarivanja vlastitih osobnih ciljeva.
- ❑ Obrada osobnih podataka djece i ostvarivanje njihovih prava na zaštitu podataka ne smiju ni na koji način prouzročiti štetu/stres/traume djetetu.

Saznajte više na: www.azop.hr
Kontaktirajte nas na azop@azop.hr
<https://azop.hr/wp-content/uploads/2021/02/Vodic-prava-ispitanika.pdf>

✓ Što učiniti u slučajevima krađe identiteta? Ili ako želimo da društvena mreža ukloni vašu fotografiju ili fotografiju vašeg djeteta koji je objavio netko drugi bez vašeg znanja? Ili ako želimo da društvena mreža obriše naše osobne podatke? Ili ako želimo ostvariti neko od svojih prava iz GDPR-a? Obratiti se prvo organizaciji koja obrađuje vaše osobne podatke i zatražiti ostvarivanje svojih prava!

✓ Ako niste uspjeli ostvariti svoja prava ili prava svog djeteta, obratite se AZOP-u!

<https://azop.hr/zahtjev-za-utvrdivanje-povrede-prava/>

Osnovni savjeti za odgovorno ponašanje na internetu:

- ✓ Svoje osobne podatke ime, prezime, broj mobitela, adresu stanovanja, email i slično nikada nemoj ođavati nepoznatim osobama niti ih objavljevati na internetu
- ✓ Svoj profil postavi na privatno, neka samo tvoji prijatelji vide što objavljuješ
- ✓ Prihvaćaj samo osobe koje uistinu poznaješ
- ✓ Nikada ne komuniciraj s osobama koje ne poznaješ (odmah obavijesti roditelje ukoliko dobiješ poruku od nepoznate osobe)
- ✓ Nikada se nemoj sastajati s osobama koje si upoznao online (nikada ne znaš tko je uistinu s druge strane ekrana)
- ✓ Fotografije drugih ne objavljuj i ne prosljeđuj ukoliko nemaš njihovo dopuštenje
- ✓ Lozinke čuvaj za sebe, ne zapisuj već ih pamti, koristi dvostruku autentifikaciju
- ✓ Razmisli prije svake objave statusa, fotografije i videa – jednom objavljeno, zauvijek ostaje u virtualnom svijetu
- ✓ Surfaj uvijek na pozitivnom valu i šalji samo pozitivne vibre! Virtualni udarci mogu boljeti više od pravih!
- ✓ Ne vjeruj u lažne nagradne igre: ako zvuči predobro da bi bilo istinito, gotovo sigurno je laž!
- ✓ Nemoj sam instalirati aplikaciju- zamoli nekog odraslog da ti pomogne!
- ✓ I zapamti, iako Internet omogućuje određenu razinu anonimnosti na njemu vrijede jednaka pravila lijepog ponašanja kao i u stvarnom svijetu – ne čini drugima ono što ne bi volio da drugi čine tebi. Za pomoć i savjet uvijek se možeš obratiti roditeljima i učiteljima, oni su tu kako bi te zaštitili!

EDUKACIJA + ZNANJE

= SUPERMOĆ

djeca su manje svjesna rizika i posljedica davanja svojih osobnih podataka

nisu upoznata sa zaštitnim mjerama

ne znaju svoja prava u vezi s obradom osobnih podataka

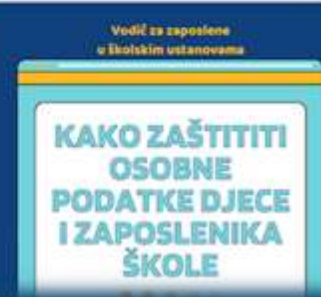

Kako zaštititi svoje osobne podatke

Gradani, upoznajte svoja prava!

Brošura "Zašto je važno imenovati službenika za zaštitu podataka"

sigurno surfanje!

zaštita osobnih podataka na internetu

- Anamarija Mladinić,
- Agencija za zaštitu osobnih podataka